

På grund af en langstrakt blomstring i 2019 blev det høstede produkt af nummersorten SCRI 9443-4 med mange umodne bær og også overmodne, indtørrede bær.

Solbærsorter til økologi

På det økologiske forsøgsareal i Årslev er der plantet 25 forskellige solbærsorter, som er henholdsvis ni år og tre år gamle. Her præsenteres de foreløbige resultater fra 16 sorter

✂ Hanne Lindhard, HortiAdvice;
Kim F. Nielsen og Lasse Friis Hansen,
AU-Food, Årslev, hlp@hortiadvise.dk

Meget lave priser på verdensmarkedet for solbær har gjort et stort indhug i det danske solbærsareal, så det de seneste 10 år er reduceret fra cirka 2.000 ha i 2009 til 420 ha i 2019. Over halvdelen af arealet dyrkes i dag økologisk, nemlig cirka 270 ha.

På AU-Årslev er der stadig to økologiske forsøg - plantet i henholdsvis 2010/2011 og 2016 - hvor vi tester 22 nye solbærsorter, hovedsagelig sorter og selektioner fra det skotske forædlingsprogram på The James Hutton Institute.

Ni år gammelt forsøg

I 2010/2011 plantede vi et økologisk forsøg med 16 solbærsorter med Ben Lomond og Ben Hope som målesorter. Forsøget blev etableret i Mypex dug med drypvanding, men det viste sig at være en dårlig ide. Mus og mosegrise forstyrrede rodvæksten under ukrudtsdugen uden at spise af rødderne, og buskene kom aldrig i god vækst.

I foråret 2015 blev dugen fjernet, og vi begyndte at bekæmpe ukrudt mekanisk - og så begyndte buskene at vokse. I 2016 - seks år efter plantning - var der pæne udbytter på buskene, mens udbyttet i 2017 var lavt på grund af frost i

blomstringen. 2018 var et godt år med varmt vejr, tidlig høst og pæne økologiske udbytter. Udbytterne i 2019 var højest i sentblomstrende sorter.

Udbytter i øko-forsøg

Udbytterne har svinget meget, fordi der var blomstringsfrost både i 2017 og 2019. Zusha er en potentielt højtydende sort, men den blomstrer meget tidligt og er derfor følsom for blomstringsfrost. Det er årsagen til, at Zusha i to ud af seks udbytteår nærmest har været uden bær. Ben Alder, Ben Hope, Ben Klibreck og nummersorterne 9163-5, 91198-3 og 9443-6 er sorter med pæne udbyt-

Den skotske sort SCRI 9443-4 var i fuld blomstring den 20. maj 2019, mere end tre uger efter begyndende blomstring, der fandt sted den 26. april.

ter, specielt for økologisk produktion. Men i 2019 var der tegn på, at mange af sorterne havde fået for lidt chilling. Gennemsnitsdatoen for begyndende blomstring var den 22. april, men hovedblomstringen skete for mange af sorterne omkring den 20. maj. Her havde en del sorter både store, grønne bær og blomster samtidig. Specielt sorter, som kun havde blomster og ikke bær den 20. maj, endte med et meget uens høstprodukt. Dette gjaldt dog ikke Ben Alder. Sorter, som havde hovedblomstring sent og et uens høstprodukt, tør vi ikke anbefale til plantning. Der er stor risiko for, at disse sorter ikke får chilling nok med forventningen om fremtidigt varmere vintre. Dog ser det ud til, at den sene blomstring rent udbytte-mæssig har været en fordel i år: De sorter, som blomstrede sent, havde ikke skader af frosten i april og gav derfor de højeste udbytter.

Projektet er støttet af Produktionsafgiftsfonden og Promilleafgiftsfonden for frugt- og gartneriprodukter. ■

Tabel 1. Data for udbyttegennemsnit for årene 2014-2019. Bemærkning om blomstring, udbytte pr. hektar og modningens ensartethed i 2019.

Sort	Udbytte t/ha Gennemsnit for 2014-2019	20. maj 2019 Bær eller blomst	Tons pr. hektar 2019	Bærrenes ensartethed 2019*
Ben Lomond	3,9	Bær	4,5	2
Ben Alder	4,5	Blomst	8,6	2
Intercontinental	2,7	Få bær (frost)	2,7	2
Zusha	4,2	Få bær (frost)	1,4	1
Ben Hope	4,3	Bær + blomst	4,9	2
Ben Gairn	2,0	Bær	3,2	1
Ben Klibreck	4,6	Bær	7,2	2
Ben Vane	3,1	Bær + blomst	2,0	2
Ben Finley	1,9	Bær	3,1	2
9163-5	6,9	Blomst	14,0	3
91198-3	5,2	Blomst	11,0	3+
9443-4	3,5	Blomst	7,4	3+
9443-6	5,9	Bær + blomst	8,9	2
94142-1	2,8	Bær + blomst	5,8	3
9956-2	3,7	Bær	2,6	2
9968R-6	3,5	Blomst	3,5	3+

*1 = ens modne; 3 = meget uens modne.

Nyt sortsforsøg med øko-solbær

I foråret 2016 blev der i Årslev plantet et nyt sortsforsøg med ni solbærsorter:

- Ben Lomond (målesort)
- Ben Hope (målesort)
- Ben Lair
- 9265-6 - skotsk
- 92105-13 - skotsk
- 92127-1 - skotsk
- 9345-37 - skotsk
- 9446-3 - skotsk

Pasning af arealet

- Planteafstand 3,5 x 0,5 meter.
- Drypvandet de første år.
- Mekanisk renholdelse i buskrækken.
- Forår: 50 N kg pr. hektar N i Øgro. Efter høst: 30 kg N pr. hektar i Farmerøgning.
- Fire-seks behandlinger med Kumulus S mod skivesvamp og solbærknopgalmider.
- Dipel mod frostmålerlarver og Spruzit Neu mod bladlus afhængig af behov.
- I 2019 er der ikke behandlet mod sygdomme og skadedyr.
- Arealet høstes mekanisk.

Solbær skal chilles

Solbærknoppers vinterhvile ophæves af en periode med lav temperatur, der er sortsspecifik. Mangelfuld køling kan medføre, at blomstringen strækker sig over en længere periode

✂ Hanne Lindhard,
HortiAdvice, hlp@hortiadvise.dk

Solbær kræver en kuldeperiode om vinteren, inden knopperne bryder, for at få ensartet knopbrydning om foråret. Denne kuldeperiode kaldes også for chilling. Hvis knopperne ikke bryder nogenlunde samtidigt, bliver modningen af bærrerne uens med et dårligt høstprodukt til følge. Englænderne arbejder på at finde en præcis metode til udregning af de enkelte sorters behov for chilling. Det har tidligere været udregnet som antallet af timer under 7°C. Men dette er ikke præcist nok.

Varm vinter i Danmark

Sidste vinter i Danmark var mild. Den

gennemsnitlige temperatur for hele vinteren endte på 3,4°C - hvilket er 1,7°C varmere end i perioden 2006-2015 og 2,9°C varmere end den gamle klimanormal fra 1961-1990.

Gennemsnitstemperaturen var sidste vinter højst i den vestlige og sydligste del af Danmark. ■